

Лутай Л. А.

доктор економічних наук, професор
Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України
м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ КОРОНА ВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ

Зростання рівня безробіття стане однією із головних ознак економічної кризи України в поточному році. Падіння економіки, спричинене світовими тенденціями, лише поглибитися через ситуацію із карантинними заходами, які запроваджені для протидії поширенню пандемії коронавірусу COVID-19.

Економічна та трудова криза, спричинені пандемією коронавірусу, за прогнозами МОП можуть збільшити глобальне безробіття на майже 25 мільйонів осіб. Оцінки МОП на базі різних сценаріїв впливу коронавірусу на зростання світового ВВП вказують на можливе зростання глобального безробіття від 5,3 до 24,7 млн осіб. Статистичні дані свідчать, що, наприклад в Ізраїлі рівень безробіття з початку березня піднявся з 4 до 25% на тлі пандемії коронавірусу. Загальна кількість безробітних в Ізраїлі наразі перевищила 1,05 мільйона. У США очікується, що до кінця квітня можуть втратити роботу близько 20 мільйонів чоловік, що призведе до зростання рівня безробіття до 15% і стане найгіршим показником з 1930-х років [3].

В цих умовах проблемою для України буде не тільки зростання офіційного рівня безробіття, але й закриття кордонів, карантин в більшості європейських країн, зворотній потік українських заробітчан додому в наступні 6-8 місяців тощо. Прогнозують збільшення рівня безробіття з 8,1% до 9,4 вже за підсумками 2020 р. Підприємці більш песимістичні у своїх прогнозах, аніж уряд. У спільній заяві одразу вісьмох різноманітних бізнес-асоціацій та громадських організацій йдеться про те, що у 2020 р. безробіття може сягнути рекордних 12%. І це лише за офіційними даними. Пік безробіття припаде на перше півріччя поточного року, тоді як у другій половині уряд очікує поступового відновлення економіки та покращення стану справ [4].

Станом на 01.02.2020 р. кількість зареєстрованих безробітних становила 373 тис. осіб, але вже в березні-квітні рівень очікують стрімке зростання безробіття. За даними Федерації профспілок України, вже в січні-лютому поточного року на 8% порівняно з таким же періодом 2019 року збільшилася кількість осіб, які скористалися послугами Державної служби зайнятості. На період карантину багато підприємств не скорочували персонал, однак відправляли робітників у оплачувані (неоплачувані) відпустки, або переходили в дистанційний режим роботи. Спрогнозувати відносини між працедавцями та найманими працівниками в умовах карантину, який за всіма ознаками буде подовжено, сьогодні важко, а негативні наслідки для бізнесу та економіки в цілому остаточно не зрозумілі [1].

Один із найбільших викликів для ринку праці в Україні на найближчі пів року – закриття кордонів із країнами СНД та ЄС й повернення українських

заробітчан. Питання не лише у карантинних заходах всередині нашої держави, але й суттєве падіння економіки в ЄС та загалом у світі.

У зв'язку з зростанням безробіття уряд поставив перед собою три завдання: збереження максимальної кількості робочих місць, підтримка тих, хто втратив роботу, забезпечення відновлення економіки після закінчення пандемії.

Для боротьби з безробіттям держава може запропонувати два напрямки. По-перше, економію видатків, включаючи перехід на адресні програми підтримки, скорочення зарплат та надлишкових статей витрат у державному секторі, про що наголосив Президент України. По-друге, це програми стимулювання бізнесу шляхом різноманітних кредитних програм. В Міністерстві економіки проонансовано дві програми підтримки бізнесу для розвитку та збереження робочих місць: 1) «доступні кредити» - 5-7-9%. Передбачає компенсацію відсоткової ставки по кредитах тим підприємствам, які збережуть робочі місця, буде запущена з 13.04.20. 2) «нові гроші» - нададуть можливість кредитів під 5%. Окрім цих програм пропонуються наступні заходи: рішення щодо податкових канікул, відтермінування декларування до 01.07. 2020 р., тимчасове скасування штрафів, мораторій на здійснення заходів державного нагляду та податкові перевірки, відтермінування застосування РРО до 2021 р., забороняється збільшення процентів за користування кредитом тощо [2].

За прикладом США компанії та підприємці, які не звільняли персонал під час кризи, могли б отримати додаткові преференції в отриманні кредитних коштів або зниження відсоткових ставок, «кредитні канікули», «прощення» нарахованих відсотків за певний період. Нарешті, держава в питанні працевлаштування та нейтралізації процесів безробіття могла б піти шляхом реалізації масштабних інфраструктурних проєктів: побудова доріг, відновлення потенціалу туристичної галузі, за рахунок яких можна було б частково знизити рівень безробіття та поступово вирішувати питання зростання економіки на перспективу.

Література

1. Офіційний веб-сайт державної служби зайнятості: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>.
2. Офіційний веб-сайт міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.
3. Радчук О. Карантин та криза: яких змін на ринку праці очікувати українцям у 2020 році / О. Радчук // Слово і діло. Аналітичний портал. – 31.03.2020 р.
4. Що чекає українську економіку у 2020 році? Позиція міністра економіки: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.news.dtki.ua>.